

Skovlunde Byhorn.

Af stud. jur. *Axel H. Pedersen*, Ballerup.

Efter at Overretssagfører P. C. Tüchsen i Aarbogen for 1913 havde skrevet om „Ballerup By paa Udskiftningens Tid”, begyndte han paa en lignende Afhandling om Skovlunde By, hvorved hans Opmærksomhed henledtes paa de to gamle Byhorn, der da fandtes i Skovlunde Smedje. Paa Grundlag af Forarbejderne til den nævnte Afhandling, som desværre aldrig er blevet fuldført, var Tüchsen i Stand til at tyde Størstedelen af de Indskrifter, Navne paa Byens Oldermænd, der fandtes paa begge Hornene, og som gaar tilbage til omkring Midten af det 18. Aarhundrede. I Aarbogen for 1916¹⁾ bragte Overretssagfører P. C. Tüchsen Resultatet af sine Undersøgelser og slog samtidig til Lyd for, at Byhornene blev fredet.

Det lykkedes at interessere Ballerup-Maaløv Sogneraad for Sagen. Sogneraadet rettede en Henvendelse til Smedemester Christiansen, som opbevarede Hornene, men dette førte ikke til noget Resultat. Ogsaa fra andre Sider har man senere søgt Byhornene fredet og bragt under tryggere Forhold, men ethvert Forsøg er strandet paa Smedemester Christiansens Paastand om hans formodede Ejendomsret gennem Hævdserhvervelse.

I Foraaret 1924 tog Sagen imidlertid en ny Vending. Folkemuseets Inspektør, cand. mag. Jørgen Olrik, affattede efter Opfordring en Erklæring, der udtaler, at *de saakaldte Byhorn, hvormed Bymændene sammenkaldtes til Bystævne, tilhørte Bylavet, d. v. s. Byens Gaardmænd i Fællesskab, og hvor de endnu findes i Byerne, maa de afgjort opfattes som kommunal Ejendom, medmindre der i sin Tid fra Ejerlavets Side eller i nyere Tid fra Kommunens Side er truffet anden Bestemmelse.*

Med en Række Skovlunde-Gaardejere som Underskrivere indsendtes derefter til Ballerup-Maaløv Sogneraad et Andragende — bilagt Folkemuseets Erklæring —, der henstillede, at Sogneraadet gjorde sin Ejendomsret gældende og krævede Byhornene udleveret. Overfor Paastanden om Hævdserhvervelse anførtes Danske Lov 5—5—1, der hjemler Hævd efter 20 Aars uangrebet Besiddelse, „*med mindre hand hafde det, enten til Pant, eller i Forlæning, eller i Forsvar*”. Da Hornene, saa vidt vides, altid har haft deres Plads i Smedjen, der, som af Tüchsen anført, i tidligere Tid har været ligesom Midtpunktet i Byens Liv, mente man at maatte fastholde, at Smeden har haft Hornene „i Forsvar”, d. v. s. i Forvaring eller Depositum for Bylavet, og at han som Følge deraf maatte være afskaaret fra at vinde Hævd paa dem. Sogneraadet nedsatte et Udvalg, der opnaaede en mindelig Ordning med Smedemester Christiansen, hvorefter Sogneraadet fik Byhornene udleveret.

Sogneraadet forpligtede sig til stadig at sikre Byhornenes Forbliven i Skovlunde og lod dem derfor senere ophænge i Skolen, saaledes som Aarbogen havde foreslaaet i 1916.

¹⁾ S. 134—136. Se ogsaa Axel H. Pedersen i „Københavns Amts Folkeblad” 16. Maj 1924. „Roskilde Tidende” 15. Maj 1924 og i Uhrskov: „Dagligt Liv”, 1924, S. 19—20.